

Türkiye’de Katılım Bankacılık Sistemi ile İlgili Örnekler

Ersin Çabucak

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Yöneticisi

ersincabucak@gmail.com, ORCID:0000-0001-9254-2650

Özet

Bu çalışmada Türkiye’de katılım bankacılık sisteminin genel bankacılık sistemi dahilindeki büyüklüğüyle katılım bankacılık sistemlerinin kurulduğu dönemlerden bu yana hizmetsel çeşitlilik, rakamsal oranlılık ve mudîlere dağıtılan kâr paylılığı gibi etkenler açısından sergilediği performans açısından örneklerde bulunulup katılım bankacılık sistemlerinin genel bankacılık sistemi dahilinde başarı düzeyleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Katılım bankacılık sistemi olarak isimlendirilen faizsiz bankacılık sistemi 1970’li senelerde fikir evresinden çıkara ilk defa 1976 yılında Mısır’da uygulanılmaya başlanmıştır. Türkiye’de 1983’te Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulan o zamanki ismiyle Özel Finansal Kurumları, yeni isimleriyle Katılım Bankaları küresel ölçekte ve Türkiye’de bilhassa son yirmi yılda hızlı bir ivme göstermiştir. Türkiye’de katılım bankacılık sistemi bilhassa 2001’den sonra ciddi bir gelişim göstermiş ve ticarî bankalarla rekabet eder duruma gelmiştir. 1999’da ve 2001’de yapılan değişikliklerle katılım bankacılık sistemlerinin Bankalar Kanununa tabi olmaları ve katılım bankacılık sistemlerinin ticarî bankalarla mevzuatta benzer haklara kavuşmasının önemli etkisi olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel Finansal Kurumları, Katılım Bankacılığı, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Examples of Participation Banking System in Turkey

Abstract

In this study, it has been tried to reveal the success levels of participation banking systems within the general banking system by giving examples in terms of the size of the participation banking system within the

general banking system and the performance of the participation banking systems in terms of factors such as service diversity, numerical proportionality and dividend distribution since the establishment of the participation banking systems. . The interest-free banking system, which is called the participation banking system, came out of the idea stage in the 1970s and started to be implemented in Egypt for the first time in 1976. Private Financial Institutions, which were established in Turkey in 1983 with the Statutory Decree (Executive Decree), and Participation Banks with their new names, have shown rapid acceleration on a global scale and especially in Turkey in the last twenty years. Participation banking system in Turkey has shown a serious development especially after 2001 and has become competitive with commercial banks. The fact that participation banking systems were subject to the Banks Law with the amendments made in 1999 and 2001 and that participation banking systems had similar rights in the legislation with commercial banks had a significant impact.

Key Words: Private Financial Institutions, Participation Banking, Savings Deposit Insurance Fund

Giriş

Ülkemizde uygulama sahasına ilave edilen model bankacılık ile alakalı metodun esası 17.12.1983 tarih ve 83-7505 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile belirlenmiştir. Bu söz konusu karar ile mevcut bankacılık sistemi çerçevesinde farklı ve yenilikçi bir döneme de girilmiştir (Uluğ, 2020, 59).

Ülkemiz ekonomik sistemine Katılım bankacılık sistemlerinin katkısını arttırabilmek ve başlangıçtaki hedeflediği yere varabilmesini ivmelendirmek amacı ile, gerek kendinin gerekse de hükümet organlarının yapması lazım olan bazı uygulama ve düzenlemeler hâlâ bulunmaktadır (Takan, 2020, 29).

Ülkemizde katılım bankacılık faaliyetlerinin gelişim ve ilerlemesini yeterli ölçüde yapmamasına sebep olan faktörlerden biri, öz kaynak birikiminin gerek ülkemizde hizmet veren bankalar, gerekse de küresel çaptaki benzer kuruluşlara göre yeterince etkisiz kalmasıdır (Özulucan, 2019, 160).

Dünyada ileri ekonomiye sahip gelişmiş ülkelere nazaran bu yetersiz durumu kısmi ölçüde de olsa ortadan kaldırmak amacı ile yurtdışında yaşamakta olan bilhassa ülkemiz vatandaşlarının ve bölgemizde yaşayan halkın sermayesinin, ülkemizin malî sektörüne kaydırılması amacı ile en az

Türkiye’de Katılım Bankacılık Sistemi ile İlgili Örnekler

gelişmiş ülkeler standartlarındaki garantilerin verilmesinin faydalı olacağı muhakkaktır (Rodoplu, 2017, 116).

Ülkemizde ekonomik parametreler bakımından vatandaşların tasarruflarının, en çok döviz, gayrimenkül, altın, borsa (yurt içi ve yurt dışı borsa piyasaları) ve nihayet mevduatlara yöneldiği görülmektedir (Uluğ, 2020, 61).

Ülkemizde enflasyon oranından korunma ve de geleneksel anlayışla yapılmakta olan yatırım işlemlerinin reel ekonomi sistemine hızla kazandırılabilmesi amacı ile katılım bankacılık sistemlerinin mevzu bahis bu değer ve ilkelere paralel olarak yatırım paydaşlığı yapmaları veya fonları kullandırmaları, katılım bankacılık sistemlerinin kaynaklar bulmasını gerekse de makroekonomik manada finans ve yatırımlara ilişik ekonomiyle ilgili neticelerin bulunmasına katkı sunacaktır (Özulucan, 2019, 160).

Katılım bankacılık sistemlerinin de diğer banka sistemleriyle paralel şekilde muattal fonlarını değerlendireceği finansal unsurlara yatırımın yapılmasını sağlayacak, farklı seçenekli yatırım ile alakalı seçeneklerin, Sermaye Piyasaları Kurumu ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından iyileştirilmesi gerekmektedir (Rodoplu, 2017, 119).

Türkiye’de Katılım Bankacılık Sistemi İle İlgili Örnekler

Türkiye’de katılım bankacılık sistemlerinin kurulması ve hizmete geçmesi 17.12.1983 tarih ve 83-7504 sayılı Bakanlar Kurulu’nun kararnamesiyle gerçekleştirilmiştir ki, bu tarihten itibaren ülkemizin finans sektöründe yeni bir dönem başlamıştır (Uluğ, 2020, 78).

Bu karar Bankalar Hakkında 21.07.1983 tarih ve 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin (KHK) 90. Maddesi ve 1566 sayılı Türk Parasının Kıymetinin Korunması Hakkındaki Kanun’a dayandırılmaktadır (Tarkan, 2020, 48).

Yürürlükten kaldırılmış olan 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 90. Maddesinin sonraki süreçte yürürlüğe sokulan 3184 sayılı Bankalar Kanunu’nun (Resmi Gazete, 03.05.1985) 96. Maddesi hükmünde yerini almıştır (Rodoplu, 2017, 61).

3184 sayılı Bankalar Kanunu’ndaki Diğer Malî Kuruluşlar başlıklı olan 96. Maddesinde yer alan

hükme göre bankalar ile ilgili tüm düzenleme ve tertipler ve bunlarla ilgili iş ve işlemler bakanlar kurulunca alınan kararlar doğrultusunda hükme bağlanacaktır ilkesi esas alınmıştır (TKBB, 2021, 21-23).

17.12.1983 gün ve 83-7504 sayılı Bakanlar Kurulu'nun kararnamesiyle katılım bankacılık sistemlerinin kurulmaları, çalışması ve tasfiyesine dönük usul ve esaslara dair kararname, katılım bankacılık sistemlerinin kuruluşları, müsaade merciiileri, organı, kuruluşun kabul edeceği fonun çeşitleri, hesaba katılımları, fonun kullanılması sırasında meydana gelen kâr-zararın muhasebeleştirilmeleri netleşmiştir (Özulucan, 2019, 163).

Bunun yanı sıra söz konusu kararname kârların, likidite paylarının ve hesaba yatırılmış olan paranın yurtdışına transferleri, kârın sermayelere dönüştürülmeleri, hesapta zaman aşımaları, denetimlere yetkili kamu merciiileri, kuruluşların tasfiyeleri, kovuşturmaların usulleri, genel düzenleme ve yenilikler, yürürlükler ve yürütmeler gibi kanunî düzenlemeleri içermektedir (Özulucan, 2019, 164).

11.01.1997'de Hazine Müsteşarlığı'nca yayınlanan tebliğde (Resmi Gazete, 11.01.1987) Türkiye'de hizmet veren katılım bankacılık sistemlerinin şube açmasına dönük düzenleme yapılmıştır (Rodoplu, 2017, 64).

Katılım bankacılık sistemlerinin hizmet sahası dahilinde leasing işlemlerinin bulunmasında ötürü Türkiye'de finansal kiralama sahasındaki kanunî mevzuatlar katılım bankalarına yönelik de bağlayıcı olmuştur (Uluğ, 2020, 68).

1985'te yürürlüğe giren Finansal Kiralamalar Kanunu (Resmi Gazete, 05.04.1985) ve finansal kiralamalarla ilgili şirketlerin kuruluşlarına ve hizmetlerine dönük yönetmelikle finansal kiralamalarla ilgili işlerde sınır ve sürelerinin tespit edilmesine yönelik yönetmelik katılım bankacılık sistemlerinin finansal kiralamalarla ilgili işlemlerde uyması gerekli olan kanunî kuralları meydana koymaktadır (Takan, 2020, 51).

Çeklerle ilgili işlemler yapmaya yetkin kılınmış olan katılım bankaları, Çeklerle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çeklerin Hâmillerinin Korunması Hakkında Kanun'la (Resmi Gazete, 06.04.1985) ve Kanun'a dönük olan yönetmeliklere ve tebliğlere uyma zorundadır (Rodoplu, 2017, 27-28).

Türkiye finansal piyasalarında hizmet veren ve ulaştığı büyüklükle mütenasip şekilde

Türkiye’de Katılım Bankacılık Sistemi ile İlgili Örnekler

küçümsenmeyecek hâle gelmiş olan katılım bankacılık sistemlerinin söz konusu olan Kanun’la değil de kanunî hiyerarşilerde Kanun Hükmünde Kararname’den sonra gelen Bakanlar Kurulu’nun kararlarıyla hizmetlerini sürdürmesi gerek banka sahibi olan kişilere gerekse de mudîlerde tedirginlikler yaratmaktaydı (Takan, 2020, 27).

Katılım bankacılık sistemlerinin kuruluşundan 1999’un bitiminde Bankalar Kanunu’nun kapsamı altına alınmasına dek geçmiş olan devirde meydana getirilen kanunî mevzuatların, sistemin ciddi sorunlar ile karşılaşmadan gelişmesi ve ilerlemesinde büyük bir payı olmuştur (Özulucan, 2019, 171).

Katılım bankalarıyla alakalı kanunî düzenlemeler yapılması gerektiği hususunda genel anlamda üç değişik anlayış ve görüş farklılığı bulunmaktadır ki, bunları şu şekilde kısaca açıklamak mümkündür:

1. Birinci yaklaşım, yalnız katılım bankacılık sistemlerini düzenleyen farklı bir kanunun çıkartılmasıdır.
2. İkinci yaklaşım, katılım bankacılık sistemlerinin mevcuttaki özellik ve niteliklerini korumak suretiyle Bankalar Kanunu’nun kapsamı altına alınmasıdır.
3. Üçüncü yaklaşımsa katılım bankacılık sistemlerinin Bankalar Kanunu’nun kapsamı altına alınması, yalnızca mevduata yönelik bankalara da hususi bölüm açmak suretiyle faizsiz bankacılık hizmetleri verebilmesi imkânı sağlanmasıdır (Uluğ, 2020, 62-63).

Bu devirde katılım bankacılık sistemlerinin durumuyla alakalı yapılmakta olan eleştiri ve düşünceler cevapsız kalmamıştır. Malî sistemde hizmet veren finansal kurumların, haklara ve yükümlülöklere adilce ve eşitçe bir biçimde tabii bulunmasını temin etme gayesiyle katılım bankaları ile alakalı mevzuatta önemli değişim ve yönelimlerin yapılması sağlanmıştır (Takan, 2020, 56).

Bu kuruluşların hesap cüzdanları vermesine imkan sağlanması, fonun kullandırılma sınırı, iştirak kesimlere kullandırabileceği azamî fon tutarı, durdurma oranı ve hisselerin devriyle alakalı konular bankacılık düzenlemeleriyle benzer hâle getirilmiştir (Rodoplu, 2017, 39).

Ayrıca 4492 sayılı Kanun’la gelen düzenlemelerle kanun koyucu katılım bankacılık sistemlerinin Bankalar Kanunu’nun kapsamı altına sokulmasına yönelik görüşü benimseyip, 4387 sayılı Bankalar Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 4492 sayılı Kanun ile (Resmi Gazete,

18.12.1999) katılım bankacılık sistemlerinin bazı maddelerinin haricinde Bankalar Kanunu'na tabi kılınması yönündeki kararını vermiştir (Özulucan, 2019, 168).

Esas işlevi tasarrufun sahipleriyle fona ihtiyacı olan müteşebbis ve iş sahibi kişiler arasında aracı olmak olan, ancak bu finansal aracılık fonksiyonunu geleneksel bankalardan ayırık şekilde faizsiz temeller dahilinde yapan Özel Finansal Kurumların bu ayrılıkları ve nitelikleri korunmak suretiyle Bankalar Kanunu'nun kapsamı altına alınımı sistemce ve kamuoyunca makul karşılanmıştır (Rodoplu, 2017, 81).

Katılım bankacılık sistemlerinin, Bankalar Kanunu'nun kapsamı altına alınmasının meydana getirdiği memnuniyet ve ilginin esasında katılım bankacılık sistemleriyle ilgili düzenlemeler ve bunların kanun ile oluşturulan kuruluşlar hâline getirilmesi bulunmaktadır (Takan, 2020, 36).

4492 sayılı Kanun ile beraber Türkiye bankacılık sistemleri tekrardan düzenlenmiştir. Mevcuttaki ticarî bankaların, yatırım ve kalkınma bankaları yanında katılım bankacılık sistemlerinin de meydana çıkmasıyla beraber Türkiye bankacılık sistemleri üç ayaklı bir sistemler bütünü hâline getirilmiştir (Takan, 2020, 60).

Böylelikle ticarî bankalarla yatırım ve kalkınma bankalarının yanında üçüncü bir şekilde bankacılık modellemesi olarak meydana çıkan katılım bankaları geleneksel bankacılık sistemlerine alternatifli değil, tamamlayıcı bir aktör olduğu yönünde teyid edilmiştir (Rodoplu, 2017, 89).

4387 sayılı Bankalar Kanunu'nun hükmü çerçevesinde katılım bankasına yönelik düzenlemeler sağlanıncaya kadar yürürlük durumundan düşürülen uygulamaların ve düzenlemelerin söz konusu adı geçen kanunun hilafına bulunmayan hükmünün uygulanımına devamın sağlanacağı belirtilmiştir (Özulucan, 2019, 178).

Katılım bankalarıyla alakalı esas bir değişim ve gelişimi betimleyen bu büyük düzenlemeden neredeyse iki yıl sonra 28.05.2001 tarihli ve 24417 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe sokulan, 4387 sayılı Bankalar Kanunu'nda değişiklik yapan 4671 sayılı Kanun'da katılım bankası açısından kalıcı yenilik ve değişiklikler getirmiştir (Uluğ, 2020, 61).

Bankalar Kanunu'ndaki yapılmış olan yenilik ve değişikliklerden bu dek kısa bir müddet sonrasında tekrar böyle bir değişikliğe yönelinmesinin sebebi, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na geçen alacak miktarlarının sürat ile tahsillerini sağlama olmak ile beraber, Bankalar Kanunu'nun

Türkiye’de Katılım Bankacılık Sistemi ile İlgili Örnekler

hükümlerinde de ciddi değişiklik yapılmıştır (Özulucan, 2019, 160).

Tasarının umumi gerekçesindeki bu husus, Avrupa Birliği’nin mevzuatlarına tamamıyla adaptasyonu açısından bazı hükümlerde bazı değişiklik yapma ve Kanun’a yenilikçi hüküm eklemek ihtiyacını gidermek biçiminde belirtilmiştir (Rodoplu, 2017, 42).

4671 sayılı Kanun’la tüzel kişiliği olan ve kamu kuruluşu özelliğinde meslek kurumu bulunan Özel Finansal Kurumlar Birliği kurularak bu alandaki eksiklik önemli ölçüde giderilmeye çalışılmıştır (Takan, 2020, 65).

Buna özel carî hesap ve kâr-zarara katılım hesap sahibi olan gerçek kişiliği olanların özel finansal kuramlardaki tasarrufunu güvenceye alma amacı ile, bankadaki Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na benzeyecek biçimde güvence fonunu kurmak vazifesi verilmiştir (Özulucan, 2019, 179).

18.10.2008 tarihinde kabul edilen 5412 sayılı Bankacılık Kanunu’ysa katılım bankası açısından yeterince değişik bir yapılandırma getirmiştir. Kanun’da katılım bankası tam olarak Bankacılık Kanunu’na dâhil edilip, mevduatlar ve ticarî bankalarla arasındaki bütün ayrılıklar giderilmiştir (Rodoplu, 2017, 98).

Kanun’da, özel carî hesap ve katılım hesabı yolu ile fonlar toplayan ve krediler kullandıran kuruluşlarla yurtdışında kurulmuş olan benzer özellikteki kurumların Türkiye’de bulunan şubesine katılım bankası adı verileceği belirtilmiştir. Kanun’da ayrıca katılım fonları, mevduatla beraber değerlendirilmiştir (Takan, 2020, 67).

Kanun’da bu kuruluşlarca ticarî unvanlarda kullanabileceği belirtilmiş olan bankacılık kavramı, millî ve küresel finansal çevrelerde tanınırlık ve kimliksel sorun çözmek ve kamu ile özel sistemlerle küresel ilişki ve iletişimlerde hizmet ve niteliksel sahalalarının sınırlarıyla alakalı tereddüdü gidermeye destek sunacaktır (Özulucan, 2019, 168).

Katılım kavramıysa yapılmış olan bankacılık tarzının kâr-zarara katılım temeline yaslanan bir bankacılık olduğunu ifade etmektedir (Rodoplu, 2017, 81).

Mevcut yenilenen unvanlarıyla katılım bankası açısından en büyük gelişmeden birisi de, katılım bankacılık sistemlerinde Türk Lirası veya yabancı para cinsinde açılmış olan katılım hesaplarının ve özel carî hesapların bir kimseye ait 50.000 TL’lik bölümünü güvenceye sokan güvence fonunun yeriniyse Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu sigortası adının almasıdır (Özulucan, 2019, 169).

Bu uygulamayla fonun sigortalanılmasında çiftbaşlılığın kalkarak katılım bankacılık sistemlerinin

prestiji açısından epeyce müspet bir gelişmedir (Uluğ, 2020, 71).

Son yapılan kanunî değişikliklerle (Resmi Gazete, 01.11.2018) katılım fonlarının, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nca sigortalanılmasının tabii neticesi, mevzu bahis Kanun'la, Türkiye'deki faizsiz bankacılık sistemlerine dayanak noktası muhkem yenilik ve düzenlemeler getirilmiştir (Rodoplu, 2017, 116).

Buna göreyse katılım bankası diğer bankalar gibi hizmet izinleri kaldırılmadan evvel, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilip hizmet izinleri kaldırılacak katılım bankacılık sistemlerinin tasfiyesi vazifesi, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nca yürütülecektir. Bu durum da katılım bankacılık sistemleri açısından yeterince müspet bir gelişmedir (Özulucan, 2019, 178).

Sonuç

Katılım bankacılık sistemlerinin Türkiye ekonomik sistemine katkısını arttırabilmek ve başlangıçtaki hedeflediği yere varabilmesini ivmelendirmek amacı ile, gerek kendinin gerekse de hükümet organlarının yapması lazım olan bazı uygulama ve düzenlemeler hâlâ bulunmaktadır. Bunları aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

Faizsiz bankacılık faaliyetlerinin Türkiye'de gelişim ve ilerlemesini yeterli ölçüde yapmamasına sebep olan faktörlerden biri, öz kaynak birikiminin gerek Türkiye'de hizmet veren bankalar, gerekse de küresel çaptaki benzer kuruluşlara göre yeterince etkisiz kalmasıdır.

Bu yetersiz durumu ileri ekonomiye sahip Avrupa ülkelerine nazaran kısmi ölçüde de olsa ortadan kaldırmak amacı ile yurtdışında yaşamakta olan bilhassa Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ve Ortadoğu coğrafyasında yaşayan halkın sermayesinin, Türkiye'nin malî sektörüne kaydırılması amacı ile en az Avrupa Birliği ülkeleri standartlarındaki garantilerin verilmesinin faydalı olacağı muhakkaktır.

Türkiye'de tasarrufların, en çok döviz, gayrimenkûl, altın ve nihayet mevduatlara yöneldiği bilinmektedir.

Gerek enflasyon oranından korunma gerekse de geleneksel anlayışla yapılmakta olan yatırım işlemlerinin reel ekonomi sistemine hızla kazandırılabilmesi amacı ile katılım bankacılık

Türkiye’de Katılım Bankacılık Sistemi ile İlgili Örnekler

sistemlerinin mevzu bahis bu değer ve ilkelere endekslice yatırım paydaşlığı yapmaları veya fonları kullandırmaları, katılım bankacılık sistemlerinin kaynaklar bulmasını gerekse de makroekonomik manada finans ve yatırımlara ilişik ekonomiyle ilgili neticelerin bulunmasına katkı sunacaktır.

Katılım bankacılık sistemlerinin de diğer banka sistemleriyle paralel şekilde muattal fonlarını değerlendireceği finansal unsurlara yatırımın yapılmasını sağlayacak, farklı seçenekli yatırım ile alakalı seçeneklerin, Sermaye Piyasaları Kurumu ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından iyileştirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

AKGÜÇ, Ö. (2019). **Türkiye’de Bankacılık**, İstanbul: Gerçek Yayınevi.

AKIN, C. (2020). **Faizsiz Bankacılık ve Kalkınma**, İstanbul: Kayıhan Yayınları

AKPINAR, T. (2017). **Bankalar ve Devlet**, Ankara: Anka Yayınları.

AKYÜZ, O. (2018). **Katılım Bankacılığı Dünü Bugünü**, İstanbul: Alfa Yayınları

ATASAGUN, Y. S. (2020). **Bankalar Kanunu**, İstanbul: Maya Yayıncılık.

AYSAN, M. (2019). Bankalarımız ve Piyangoculuk, **Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi**, 12,11.

BATTAL, A. (2021). **Bankalarla Karşılaştırmalı Olarak Hukukî Yönden Özel Finansal Kurumları**, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

BATTAL, A. (2000). **Yeni Bankalar Kanunu’na Göre Özel Finansal Kurumlarının Hukukî Temeli ve Bankacılık Sistemi İçindeki Yeri, Türkiye’de Özel Finansal Kurumları-Teori ve Uygulama**, İstanbul: Albaraka Türk Yayınları.

BÜYÜKDENİZ, A. (2013). **Ekonomik Bir Gerçeklik Olarak Özel Finansal Kurumları, Özel Finansal Kurumları Birliği Dünyada ve Türkiye’de Faizsiz Bankacılık**, Ankara: A Yayıncılık.

ÇİLLER, T. ve ÇİZAKÇA, M. (2016). **Türk Finansal Kesiminde Sorunlar ve Reform Önerileri**, İstanbul: Yenilik Basımevi.

EYÜPGİLLER, S. (2018). **Banka ve Malî Kuruluşlar**, Ankara: Yargı Yayınevi.

OMAR, Fuat Al and HAQ, M. A. (2016). **Krizden Krize Türkiye: 2000 Kasım ve 2001 Şubat Krizleri**, Ankara: Türkiye Ekonomi Kurumu.

Özel Finansal Kurumları Birliği. (2013). **Dünyada ve Türkiye’de Faizsiz Bankacılık**. İstanbul: Özel Finansal Kurumları Birliği Yayınları.

Özel Finansal Kurumları Birliği (2018). **Bankalar Kanunu’nda Özel Finansal Kurumları–Değişikliğin Kamuoyundaki Yansımaları**, İstanbul: Özel Finansal Kurumları Birliği Yayınları.

ÖNAL, R. (2017). “ÖFK’lar Ekonomik Büyümeye Katkıda Bulunmaktalar”. **Bereket Dergisi**, Yıl: 2, Sayı: 3.

ÖNER, Y. (2001, Nisan). “Faizsiz Kazanç Sistemi kâr Garantisi Vermez”. **Ticaret Gazetesi Eki**.

ÖZCAN, M. E. ve Hazıroğlu, T. (2000). “Bankacılıkta Yeni Bir Boyut: Katılım Bankacılığı”. **Bereket Dergisi**, Yıl: 3, Sayı: 9.

ÖZSOY, Y. (2018). **Özel Finansal Kurumları**, İstanbul: Asya Finansal Kurumu Yayınları,

ÖZULUCAN, A. (2019). **Özel Finansal Kurumları (Bankalarla Karşılaştırmalı Olarak) ve Muhasebe Uygulamaları**. Aydın Üniversitesi Yayınlanmamış Doçentlik Tezi.

PARASIZ, İ. (2021). **Kriz, Enflasyon, Ayarlamalar**, İstanbul: İntegral Yayıncılık.

RODOPLU, B. C. (2017). “Dünyada Faizsiz Bankacılık”. **Bereket Dergisi**, Yıl: 1, Sayı:1.

TAKAN, M. (2020). **Bankacılık Teori Uygulama ve Yönetim**, Adana: Nobel Kitapevi.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2020). **Faizsiz Bankacılık Modelleri**, Ankara: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayını.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2021). **Dünyada ve Türkiye’de Faizsiz Bankacılık**, Ankara: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayını.

TUNÇ, H. (2000). “Soru ve Cevaplarla ÖFK’lar”, **Bereket Dergisi**, Yıl: 3, Sayı: 10.

ULUĞ, K. (2020). **Uluslararası Sistem İçerisinde İslam Bankacılığı, İslam Ekonomisinde Finansal Meseleleri**, İstanbul: Ensar Neşriyat.

YAHŞİ, F. (2009). “Özel Finansal Kurumları’nın Mevzuat Serüveni”. **Bankacılık ve Finansal Dergisi**, 4 (21), s. 21.

Türkiye’de Katılım Bankacılık Sistemi ile İlgili Örnekler

ZERQA, N. (2020). **İslam Düşüncesinde Banka ve Sigorta**, (Çev. Hayreddin Karaman). İstanbul: z Yayınları.

02.05.1985 tarih ve 18742 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

11.01.1997 tarih ve 22874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hazine Müsteşarlığı Tebliği.

19.12.1999 tarih 23911 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4491 sayılı Kanun’un 17. Maddesi.

4672 sayılı Kanun ile değişik 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun Geçici 2-b Maddesi.

24.04.2003 tarih ve 25088 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

01.11.2005 tarih 25983 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

28.06.2011 tarih ve 18795 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 3226 sayılı Karar.

03.04.2018 tarih ve 18714 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 3167 sayılı Kanun.